

МАЛИЙ БІЗНЕС ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Кальницький А.Є.
Газуда С.М.

В статті проаналізовано та здійснено порівняльний аналіз особливостей розвитку підприємництва малого бізнесу та впливу його на зайнятість населення в регіонах Українських Карпат. Значна увага приділена аналізу ролі малого підприємництва в реалізації продукції за видами економічної діяльності як в регіонах Українських Карпат, так і на внутрірегіональному рівні, в розрізі природно-економічних зон.

Кількість бібліографічних посилань - 8, мова - українська.

Ключові слова: підприємництво, малий бізнес, зайнятість населення, регіони Українських Карпат, види економічної діяльності, природно-економічні зони.

ВСТУП

В ринковій економіці бізнес і підприємництво виражають економічну діяльність суб'єктів з виробництва, виконання робіт, надання послуг, торгівлі з метою одержання прибутку. Малий бізнес – це сукупність малих і середніх приватних підприємств, що прямо не входять ні в одне монопольне об'єднання і виконують підлеглу, по відношенню до монополій, роль в економіці. До малого бізнесу належить виробничо-господарська та виробнича діяльність індивідуальних, приватних і окремих малих підприємств, у тому числі селянських (фермерських) господарств та кооперативів, що співпрацюють з окремими підприємствами, діяльність яких спрямована на задоволення мінливих потреб.

Суб'єктами малого бізнесу є зареєстровані у встановленому порядку фізичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, а також юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми власності. Особливу роль малий бізнес відіграє в питаннях мобілізації фінансових, виробничих та сировинних ресурсів, в основному місцевих, які не завжди використовуються великими підприємствами. Малий бізнес є найбільш доступною сферою підприємницької діяльності для досить широкого кола громадян у різних сферах виробництва та надання послуг.

Малий бізнес – наймасовіший елемент приватного сектора у будь-якій країні, який значною мірою визначає її соціально-економічний розвиток. Сектор малого бізнесу утворює мережу підприємств, що діють переважно на місцевих ринках і безпосередньо пов'язані з масовим споживанням товарів і послуг.

Методологічним та прикладним аспектам проблеми формування і розвитку малого бізнесу присвячені наукові дослідження та публікації

зарубіжних та українських вчених-економістів С. П. Азізова, Р. Галагера, П. К. Канінського, В. П. Мікловди, М. І. Пітюлича, М. Питерса, С. В. Сембера, В. М. Скупого, Р. Хизрича та ін.

За своєю природою вони є антимонопольними і конкурують з великими компаніями, знижуючи ринкові ціни. Вони також відіграють значну роль у створенні робочих місць та забезпеченні економічного росту в розвинених країнах. Зокрема, частка зайнятих у секторі малих підприємств у країнах ЄС становила 72%, а частка у ВВП – 63-67%, а у США, відповідно, 54 та 52%.

Підприємництво малого бізнесу в Україні набуває дедалі більшого розвитку. Однак українській економіці та її регіонам властивий значний дефіцит підприємств малого бізнесу, а тому їх внесок в розвиток національної економіки ще незначний порівняно з промислово розвиненими країнами та суміжними країнами Карпатського Євросоюзу.

Метою даної наукової статті є висвітлення актуальних проблем становлення і розвитку малого бізнесу в аграрному секторі економіки регіону. В роботі використано методи аналізу, синтезу та експертні оцінки авторів.

1 ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЗАЙНЯТОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

У світовій практиці не існує загальноприйнятих критеріїв, які б дали можливість віднести підприємства до малого чи середнього бізнесу. Кожна країна використовує окремі ознаки віднесення підприємств до категорії малих. За оцінками експертів Світового банку, тільки в країнах, що розвиваються, існує близько 50 визначень підприємств малого бізнесу [3, С. 745].

Малі підприємства – юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми господарювання, в яких середньооблікова кількість працюючих за звітний період не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей же період не перевищує суми, еквівалентної 500 тис. євро

Кальницький Анатолій Єгорович - к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту і маркетингу, УжНУ.

Газуда Сергій Михайлович – студент IV курсу економічного факультету, Ужгородський національний університет.

за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні [6, С. 308]. Таке визначення взято з Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436-4 зі змінами та доповненнями [7]. При цьому середньорічна кількість зайнятих працівників визначається з врахуванням штатних, позаштатних та неоплачуваних (власників, засновників підприємств та членів їх сімей) працівників підприємства.

Для малого підприємництва характерний і такий показник, як середньорічна кількість найманих працівників, яка „визначається з урахуванням штатних та позаштатних (працюючих за договорами

та за сумісництвом) працівників підприємства. Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) визначається за ціною продажу відвантаженої за межі підприємства готової продукції (виконання робіт, послуг), що зазначено в оформлених як підстава для розрахунку з покупцями (замовниками) документах (включаючи продукцію (роботи, послуги) за бартерним контрактом), за виключенням непрямих податків (ПДВ, акцизного збору тощо) [6, С. 308].

Кількість малих підприємств в регіонах Українських Карпат та довідково по Україні характеризує табл. 1.

Таблиця 1 Кількість малих підприємств у розрізі областей Українських Карпат *

Області	Всього, тис.					На 10 тис. наявного населення				
	2000	2006	2007	2007, % до:		2000	2006	2007	2007, % до:	
				2000	2006				2000	2006
Закарпатська	5,8	7,8	7,6	131,0	97,4	46	63	61	132,6	96,8
Івано-Франківська	6,1	7,6	7,7	126,2	101,3	43	55	56	130,3	101,8
Львівська	13,6	17,4	18,4	135,3	105,7	51	68	72	141,2	105,9
Чернівецька	3,0	4,3	4,4	146,7	102,3	32	47	49	153,1	104,3
Разом	28,5	37,1	38,1	133,7	102,7	44	61	65	147,7	106,6
Довідково: Україна	217,9	307,4	324,0	148,7	105,4	44	66	70	159,1	106,1
Області, % до України	13,1	12,1	11,8	x	x	100,0	92,4	92,9	x	x

*Розраховано за джерелом: [6, С. 312].

Матеріали досліджень, які наведені в табл. 1 свідчать про такі тенденції в розвитку підприємств малого бізнесу:

- у 2007 р. порівняно з 2000 р. кількість малих підприємств в регіонах Українських Карпат збільшилась на 33,7 %, або на 9,6 тис. од., а проти 2006 р. – на 2,7 %, або на 1 тис. од.;

- аналогічна тенденція, але дещо масштабніша притаманна і для України. Зокрема, у 2007 р. порівняно з 2000 р. кількість їх збільшилась на 106,1 тис. од., або на 48,7 %;

- регіони Українських Карпат значно відстають від середньо національних темпів зростання малих підприємств, оскільки частка їх за 2000 р. становила 13,1 %, а в 2007 р. – 11,8 %;

- у 2007 р. порівняно з 2006 р. незначне збільшення малих підприємств характерне для всіх

аналізованих регіонів за винятком Закарпатської області, в якій кількість їх зменшилась на 200 од.;

- аналогічна тенденція притаманна і для малих підприємств як регіонів Українських Карпат, так і України в розрахунку на 10 тис. наявного населення.

Отже, за кількісними ознаками мале підприємство як України, так і регіонів Українських Карпат в багато раз відстає і не відіграє такої суттєвої ролі у соціально-економічному розвитку як в передових країнах світу, передусім США та Європейського Союзу.

Підприємство малого бізнесу регіонів Українських Карпат, на протилежність промислово розвиненим країнам відіграє незначну роль у зайнятості населення (табл. 2).

Таблиця 2 Зайнятість населення в цілому, в тому числі на малих підприємствах в регіонах Українських Карпат*

Області	Зайнято всього, тис.			В т.ч. на малих підприємствах, тис.			Зайнятість на малих підприємствах, % до всього	
	2000	2007	2007, % до 2000	2000	2007	2007, % до 2000	2000	2007
Закарпатська	503,3	547,6	108,8	41,7	33,3	79,8	8,3	6,1
Івано-Франківська	584,7	535,7	91,6	47,7	36,3	76,1	8,2	6,8
Львівська	1082,7	1077,3	99,5	124,3	106,7	85,8	11,5	9,9
Чернівецька	293,6	376,0	128,1	29,6	24,0	81,1	10,1	6,4
Разом	2464,3	2536,6	102,9	243,3	200,3	82,3	9,9	7,9
Довідково: Україна	20175,0	20904,7	103,6	1709,8	1674,2	97,9	8,5	8,0
Області, % до України	12,2	12,1	x	14,2	12,0	x	x	x

*Розраховано за джерелом: [6, С.316, 371].

Проведені дослідження стосовно зайнятості населення в цілому, в тому числі на малих підприємствах в розрізі регіонів Українських Карпат свідчать про такі тенденції:

- в цілому зайнятість в аналізованих регіонах мала характер розширеного відтворення (за винятком Івано-Франківської області), в той час як на малих підприємствах – звуженого відтворення. Зокрема, зайнятість в цілому в усіх аналізованих регіонах 2007 р. порівняно до 2000 р. збільшилась на 2,9 %, або на 72,3 тис. осіб, а в Україні відповідно на 3,6 %, або на 729,7 тис. осіб;

- більш швидкі темпи зростання зайнятості всього населення характерні для України, оскільки частка зайнятого населення аналізованих регіонів у 2000 р. становила 12,2 %, а в 2007 р. – 12,1 %;

- зайнятість у малому підприємстві мала протилежну тенденцію, оскільки у 2000 р. тут було зайнято 243,3, а в 2007 р. тільки 200,3 тис. осіб, або цей показник зменшився на 43,0 тис. (або 17,7 %), а в Україні відповідно на 35,6 тис. осіб, або 12,1 %;

- у 2000 р. зайнятість на малих підприємствах становила 9,9 % до загальної зайнятості, в 2007 р. – 7,9 %, а в Україні відповідно – 8,5 та 8,0 %.

Отже, проведене дослідження свідчить про зменшення ролі малих підприємств у зайнятості

населення в усіх аналізованих регіонах Українських Карпат, в тому числі і в Україні, що не відповідає загальним тенденціям зростання зайнятості населення на малих підприємствах промислово розвинених країн. При цьому, в загальну зайнятість населення увійшли найменше працівники підприємств, установ та організацій, а на малих підприємствах – середньорічна кількість найманих працівників.

2 РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дослідження даної проблеми здійснено за обсягом реалізованої продукції (робіт, послуг), який „визначається за ціною продажу відвантаженої за межі підприємства готової продукції (виконаних робіт, послуг), що зазначено в оформлених як підстава для розрахунку з покупцями (замовниками) документах (включаючи продукцію (роботи, послуги) за бартерним контрактом), за виключенням непрямих податків (ПДВ, акцизного збору тощо) [6, С. 308], що зокрема відображає табл. 3.

Таблиця 3 Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств за видами економічної діяльності в регіонах Українських Карпат у 2007 р.* (млн. грн.)

Області	Всього	В тому числі за секціями видів економічної діяльності							
		А – сільське, лісове господарство, мисливство	В, С – добувна та переробна промисловість	Ф – будівництво	Г – торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів вжитку	Н – діяльність готелів та ресторанів	І – діяльність транспорту та зв'язку	К – операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	О – надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту
Закарпатська	1488,2	55,9	264,4	181,5	562,8	70,2	98,7	191,0	21,0
Івано-Франківська	1801,9	68,1	339,2	299,8	672,5	39,5	95,4	214,1	27,3
Львівська	5131,9	115,7	833,2	673,4	2076,6	168,8	296,2	702,2	103,8
Чернівецька	1077,5	52,6	185,8	134,8	440,0	26,2	52,1	129,3	21,1
Разом	9499,5	292,3	1622,6	1289,5	3751,9	304,7	542,4	1236,6	173,2
Довідково: Україна	106049,5	4872,3	14038,6	12584,3	40678,3	2159,3	5569,4	18615,6	2049,0
Області, % до України	9,0	6,0	11,6	10,2	9,2	14,1	9,7	6,6	8,5
Закарпаття, % до регіонів Українських Карпат	15,7	19,1	16,3	14,1	15,0	23,0	18,2	15,4	12,1

*Розраховано за джерелом: [6, С.324].

З досліджень, які наведені в табл. 3 витікають такі висновки:

- в регіонах Українських Карпат обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими

підприємствами за всіма секціями видів економічної діяльності становив 9,0% до відповідного середньонаціонального показника, або 9,5 від 106,1 млрд. грн.;

• частка Закарпаття до регіонів Українських Карпат від усього обсягу такої продукції становила 15,7%, або 1,5 з 9,5 млрд. грн.;

• найбільші обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) в регіонах Українських Карпат припадає на секцію G – торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку (39,5%, або більше як 3,7 млрд. грн.), в Закарпатській області відповідно 37,8% (562,8 із 1488,2 млн. грн.), а в Україні – 38,4% (40,7 із 106,1 млрд. грн.);

• найменша частка обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) припадає на секцію А – сільське, лісове господарство, мисливство, частка якої в аналізованих регіонах до відповідного загальноукраїнського показника склала 6,0%, або 292,3 із 4872,3 млн. грн., а Закарпатської області цей показник до регіонів Українських Карпат склав 19,1%. Враховуючи, що Закарпатська область порівняно з іншими регіонами Українських Карпат і, особливо щодо України найменше забезпечена земельними ресурсами сільськогосподарського призначення, досягнуті результати свідчать про більш

ефективну діяльність у цій секції економічної діяльності.

Однак, частка продукції малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) ще незначна і має негативну тенденцію щодо зменшення обсягу її реалізації. Так, у 2000 р. по Закарпатській області частка продукції малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) становила 22,9%, в 2007 р. – 9,5%, а в Україні відповідно 8,1 та 4,4%. Аналогічна тенденція притаманна усім регіонам Українських Карпат [6, С. 323]. Отже, роль малого підприємництва в реалізації продукції (робіт, послуг) як в Україні, так і в регіонах Українських Карпат незначна і не відповідає стандартам передових країн світу, в тому числі Європейського Союзу.

На внутрірегіональному рівні Закарпатської області проявляється негативна тенденція щодо зменшення кількості підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі малого бізнесу та позитивна тенденція стосовно зростання обсягів реалізованої продукції такими структурами підприємництва (табл. 4).

Таблиця 4 Кількість підприємств - суб'єктів підприємницької діяльності, в т.ч. малого бізнесу, та обсяги реалізованої ними продукції (робіт, послуг) в розрізі природно-економічних зон Закарпатської області*

Природно-економічні зони	2003				2007				2007, % до 2003 р.	
	Кількість підприємств, одиниць		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), млн. грн.		Кількість підприємств, одиниць		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), млн. грн.		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)	
	суб'єктів підприємницької діяльності і	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності і	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності і	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності і	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності і	в т.ч. малих підприємств
Низинна	2979	2576	4631,3	679,9	3005	2515	13991,2	1063,3	302,1	156,4
Передгірна	708	591	446,9	110,3	700	616	726,5	222,9	162,6	202,1
Гірська	741	647	452,9	105,0	716	630	891,2	202,0	196,8	192,4
Організації поза адміністративно-територіальним обліком	4	-	33,8	-	-	-	-	-	-	-
По області	4432	3814	6285,6	895,2	4421	3761	15608,9	1488,2	248,3	166,2
<i>Природно-економічні зони, % до області</i>										
Низинна	67,2	67,5	73,6	75,9	68,0	66,9	89,6	71,4	x	x
Передгірна	16,0	15,5	7,1	12,3	15,8	16,4	4,7	15,0	x	x
Гірська	16,7	17,0	7,2	11,8	16,2	16,7	5,7	13,6	x	x
Організації поза адміністративно-територіальним обліком	0,1	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-

*Сформовано на основі Додатку А.

З показників табл. 4 та додатку А видно, що *по-перше*, кількість підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності в області у 2007 р. порівняно з 2003 р. зменшилась на 11 од. за рахунок передгірної та гірської природно-економічних зон.

По-друге, аналогічна тенденція притаманна і підприємствам малого бізнесу кількість яких за аналізований період по області зменшилась на 53 од., в тому числі у низинній природно-економічній зоні на

61 од., у гірській на 17 од., а в передгірній, навпаки кількість їх збільшилась на 25 од.

По-третє, за аналізований період обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) суб'єкти підприємницької діяльності збільшили майже у 2,5 рази, або на 9,3 млрд. грн., в тому числі малі підприємства майже в 1,7 рази, або майже на 0,6 млрд. грн.

По-четверте, водночас кількість суб'єктів підприємницької діяльності у передгірній та низинній природноекономічних зонах порівняно з низинною незначна і становила 32,0% у 2007 р., в тому числі малих 33,1%, тобто більше $\frac{2}{3}$ підприємницьких структур області припадає на низинну природноекономічну зону.

По-п'яте, аналогічна ситуація і щодо обсягів реалізованої продукції (робіт, послуг). Якщо у низинній природноекономічній зоні обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) у 2007 р. всіх суб'єктів підприємницької діяльності становив 89,6%, в тому числі малих підприємств 71,4%, то в передгірній і гірській відповідно 10,4 та 28,6%.

Отже, якщо підприємництво регіону за цими критеріями в багато раз відстає від підприємництва промислово розвинених країн, то у гірській та передгірній природноекономічних зонах таке відставання ще більш очевидно, і свідчить про низький рівень соціально-економічного розвитку гірських та передгірних територій Закарпатської області.

ВИСНОВКИ

Дослідження особливостей розвитку підприємництва малого бізнесу в регіонах Українських Карпат свідчить, що за кількісними ознаками та зайнятістю населення його частка в економіці незначна і не відповідає рівню промислово

розвинених країн світу і, зокрема країнам Європейського Союзу.

Незначна роль малого підприємництва в реалізації продукції (робіт, послуг) як в регіонах Українських Карпат, так і в Закарпатській області, на внутрірегіональному рівні Закарпаття проявляється негативна тенденція щодо зменшення кількості підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі малого бізнесу та позитивна тенденція стосовно зростання обсягів реалізованої продукції такими структурами підприємництва регіону. У 2007 р. порівняно з 2003 р. кількість підприємств малого бізнесу по області зменшилась на 53 од. за рахунок низинної та гірської природноекономічних зон. Водночас суб'єкти підприємницької діяльності області збільшили обсяги реалізації продукції (робіт, послуг) майже у 2,5 рази, а малі підприємства – в 1,7 рази.

Про недостатній рівень розвитку малого підприємництва в регіоні за авторськими дослідженнями свідчить і той факт, що частка обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств у 2007 р. становила 9,5%, або майже 1,5 із 15,6 млрд. грн. до аналогічного показника всіх підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності області. Отже, і за цим критерієм мале підприємництво регіону, особливо гірських та передгірних територій в багато раз відстає від промислово розвинених країн світу, в зв'язку з чим рівень соціально-економічного розвитку їх надзвичайно низький і вимагає відповідної державної підтримки.

Подальші дослідження будуть спрямовані особливості становлення і розвитку малого підприємництва за організаційно-правовими формами господарювання, операційних витрат з реалізованої продукції (робіт, послуг) та їх структурою, а також фінансових результатів малих підприємств за видами економічної діяльності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галагер Р. Власне мале підприємство – це просто / Р. Галагер; пер. з англ. – Львів: „Сейбр-Світло”, 1995. – 176с.
2. Мікловда В. П. Регіональна стратегія розвитку підприємництва: [монографія] / В. П. Мікловда. – Ужгород: Карпати, 2006. – 216с.
3. Організація виробництва і аграрного бізнесу в сільськогосподарських підприємствах: [підручник] / С. П. Азізов, П. К. Канінський, В. М. Скупий; за ред. проф. С. П. Азізова. – К.: ІАЕ, 2001. – 834с.
4. Пітюлич М. Вплив підприємництва на зайнятість сільського населення: соціологічний аналіз / М. Пітюлич, С. Сембер // Стратегія сталого розвитку Закарпаття: еколого-економічні та соціальні моделі: матеріали регіональної науково-практичної конференції (Ужгород, 30 листопада 2001 р.) / відп. ред. М. А. Лендел. Спеціальний випуск журналу „Науковий вісник Ужгородського національного університету”. Серія „Економіка”. Випуск № 9. – Ужгород: Патент, 2001. – 550с.
5. Статистичний щорічник Закарпаття за 2007 / Головне управління статистики у Закарпатській області / за ред. Г. Д. Гриник. – Ужгород, 2008. – 575с.
6. Статистичний щорічник України за 2007 рік / Державний комітет статистики України / За ред. О. Г. Осауленка. – К.: Видавництво „Консультант”, 2008 – 572с.
7. Теньков С. О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: від 16 січня 2003 р. / Сергій Опанасович Теньков. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 720с.
8. Хизрич Р. Предпринимательство, или как завести собственное дело и добиться успеха / Р. Хизрич, М. Питерс. – Вип. 1. Предприниматель и предпринимательство; пер. с англ. – М.: Прогресс, 1990.

Кількість підприємств - суб'єктів підприємницької діяльності, в т.ч. малого бізнесу, та обсяги реалізованої ними продукції (робіт, послуг) в розрізі природноеконімічних зон Закарпатської області*

Райони та міста області	2003				2007				2007, % до 2003 р.	
	Кількість підприємств, одиниць		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), млн. грн.		Кількість підприємств, одиниць		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), млн. грн.		Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)	
	суб'єктів підприємницької діяльності	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності	в т.ч. малих підприємств	суб'єктів підприємницької діяльності	в т.ч. малих підприємств
<i>Низинна природноеконімічна зона</i>										
м. Ужгород	1311	1163	1850,4	331,3	1394	1190	5515,7	525,1	298,1	158,5
м. Мукачево	565	490	1097,3	143,1	561	454	2799,1	200,4	255,1	140,0
м. Берегово	160	143	160,1	25,5	169	149	453,5	43,0	283,3	168,6
Берегівський	95	78	46,1	17,1	103	87	100,9	24,9	218,9	145,6
Виноградівський	200	160	139,5	37,1	214	170	420,2	63,9	301,2	172,2
Мукачівський	253	207	281,4	46,6	214	173	411,1	79,4	146,1	170,4
Ужгородський	395	335	1477,3	79,2	350	292	4290,7	126,6	290,4	159,8
Разом по зоні:	2979	2576	4631,3	679,9	3005	2515	13991,2	1063,3	302,1	156,4
<i>Передгірна природноеконімічна зона</i>										
м. Хуст	199	167	176,6	29,6	185	159	282,8	58,4	160,1	197,3
Іршавський	178	144	106,7	29,5	183	157	174,5	52,7	163,5	178,6
Тячівський	244	207	132,7	40,0	250	228	213,3	90,8	160,7	227,0
Хустський	87	73	30,9	11,2	82	72	55,9	21,0	180,9	187,5
Разом по зоні:	708	591	446,9	110,3	700	616	726,5	222,9	162,6	202,1
<i>Гірська природноеконімічна зона</i>										
Великоберезнянський	60	49	29,8	3,9	53	47	40,8	9,6	136,9	246,2
Воловецький	95	88	23,8	12,2	90	87	49,4	21,3	207,6	174,6
Міжгірський	110	101	58,1	11,5	109	99	72,1	25,4	124,1	220,9
Перечинський	74	65	58,6	10,3	67	57	179,6	19,2	306,5	186,4
Рахівський	213	186	160,1	37,2	215	190	240,8	64,4	150,4	173,1
Свалявський	189	158	122,5	29,9	182	150	308,4	62,1	251,7	207,7
Разом по зоні:	741	647	452,9	105,0	716	630	891,2	202,0	196,8	192,4
Організації поза адміністративно-територіальним обліком	4	-	33,8	-	-	-	-	-	-	-
По області	4432	3814	6285,6	895,2	4421	3761	15608,9	1488,2	248,3	166,2
<i>Природноеконімічні зони, % до області</i>										
Низинна	67,2	67,5	73,6	75,9	68,0	66,9	89,6	71,4	x	x
Передгірна	16,0	15,5	7,1	12,3	15,8	16,4	4,7	15,0	x	x
Гірська	16,7	17,0	7,2	11,8	16,2	16,7	5,7	13,6	x	x
Організації поза адміністративно-територіальним обліком	0,1	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-

*Розраховано за джерелом: [5, С.289, 290, 320].